

programů. V rámci diskuze vystoupili rovněž zástupci CERMATU, kteří podali informace o vývoji kolem připravovaných změn maturitní zkoušky.

Pro účastníky konference byl také připraven kulturní program. V úterý to byla procházka večerním Jevíčkem s výkladem o historii a současnosti Jevíčka doplněná vystupem na městskou věž, večer si připravili sami účastníci konference hudební vystoupení v restauraci *Na Dvorci*. Společenský večer se konal ve středu v prostorách restaurace hotelu *Morava*. K dobré náladě zahrál účastníkům jazzový septet.

Lze říci, že konference byla dobře připravena jak po stránce odborné, tak společenské. Poděkování patří všem, kteří se na její přípravě a průběhu podíleli – za Přírodovědeckou fakultu UP a pobočný spolek JČMF v Olomouci Josefu Molnárovi a Lukáši Richterovi, za Komisi pro vzdělávání učitelů matematiky a fyziky JČMF jejimu předsedovi Aleši Trojánkovi, za Gymnázium v Jevíčku jeho řediteli Jiřímu Janečkovi a jeho spolupracovníkům.

Dag Hrubý

Proč být učitelem fyziky

To je název semináře, který uspořádala dne 26. října 2018 katedra experimentální fyziky Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého a pobočný spolek Jednoty českých matematiků a fyziků v Olomouci u příležitosti 85. narozenin *doc. RNDr. Oldřicha Lepila, CSc.* První příspěvek na semináři, který přednesl sám jubilant, měl název *Jak jsem se stal učitelem fyziky* s podtitulem *Osobnosti a motivy, které nejvíce ovlivnily můj profesní život* (obr. 1).

Obr. 1

V době studia na Přírodovědecké fakultě MU v Brně v letech 1951–1955 to byl *prof. Václav Truneček*, který vzbudil jubilantův zájem především o elektroniku, a *dr. Marta Chytilová*, s níž po studiích spolupracoval mnoho let v didaktice fyziky. Prvním pracovištěm *doc. Lepila* byla jedenáctiletá střední všeobecně vzdělávací škola v tehdejší Gottwaldově (dnes Gymnázium Zlín – Lesní čtvrť), kde velmi dobře vybavený kabinet umožnil věnovat se zejména demonstracím

periodických dějů pomocí osciloskopu. Blížkost atelierů Krátkého filmu dala jubilantovi příležitost k tvorbě výukových filmů. Po přechodu na Přírodovědeckou fakultu UP v Olomouci v roce 1963 se doc. Lepil stal nejbližším spolupracovníkem jednoho ze zakladatelů české didaktiky fyziky *prof. Josefa Fuky* a na řešení problémů didaktiky fyziky spolupracoval s kolegy *dr. Milanem Bednaríkem* a *doc. Miroslavou Šírokovou*. Z jejich spolupráce vznikla řada publikací, především učebnic fyziky a sbírek fyzikálních úloh.

V příspěvku doc. Lepila byla oceněna spolupráce s matematicko-fyzikální fakultou UK v Praze, s připomenutím společných publikací s *prof. Emilem Kašparem*, *prof. Jaroslavem Vachkem* a stále trvající bohatá spolupráce s *prof. Emanuelem Svobodou*. Osobností, která ovlivnila profesní život jubilanta, byl také *dr. Přemysl Šedivý*, učitel gymnázia J. K. Tyla v Hradci Králové, s nímž spolupracoval nejen na úspěšné učebnici pro gymnázia Elektrizma a magnetismus, ale i v oblasti pomůcek pro výuku fyziky. V závěru vystoupení doc. Lepil uvedl několik experimentů z jeho starších prací, které jsou vhodnými náměty pro inovaci s použitím současných měřicích počítačových systémů.

Další příspěvek přednesla *doc. RNDr. Alena Šolcová, Ph.D.*, předsedkyně Jednoty českých matematiků a fyziků, na téma *Matematické a fyzikální metody doby pozdně barokní a osvícený jezuita Josef Stepling* (obr. 2). Podala charakteristiku podmínek v 18. století, od nichž se odvíjelo dílo Josefa Steplinga (1717–1778) a zmínila Steplingův vztah k Olomouci. Stepling zde studoval v letech 1735–1738 filozofii a po dalším studiu ve Štýrském Hradci se do Olomouce ještě krátce vrátil. Uveden byl příspěvek Steplinga k rozvoji astronomických pozorování, měření času slunečními hodinami a další souvislosti při experimentálním studiu statické elektřiny a paprskové optiky.

Obr. 2

Experimentální ráz mělo vystoupení *RNDr. Čeňka Kodejšky, Ph.D.*, nazvané *Induktor za stovku a jeho využití*. S jednoduchým zdrojem vysokého napětí před-

vedl několik demonstrací výbojů v plynech a ve vzduchu. Obdobný ráz měl příspěvek *doc. RNDr. Zdeňka Drozda, Ph.D.*, který společně s *RNDr. Danou Mandíkovou, CSc.* v příspěvku *Několik rad zkušenějšímu kolegovi* předvedl celou sérii převážně motivačních experimentů z různých oblastí fyziky (obr. 3). Experimentální část semináře doplnilo vystoupení *doc. RNDr. Josefa Hubeňáka, CSc.*, v němž na téma *Fyzika s úsměvem* prezentoval sérii vtipných kreseb charakterizujících osobnosti fyziky a humorné veršiky vycházející z fyzikálních zákonů.

Obr. 3

Závěr semináře byl zaměřen na výsledky práce *doc. Lepila* v didaktice fyziky. *Prof. RNDr. Emanuel Svoboda, CSc.* v příspěvku *Lepilova didaktika fyziky (včera, dnes a zítra)* shrnul dlouhodobou spolupráci s jubilentem jak v didaktice fyziky, tak v činnosti Fyzikální pedagogické sekce JČMF a poukázal i na současnost spojenou s aktuálními pracemi na elektronickém doplňku společné publikace *Přehledu středoškolské fyziky*. *Prof. RNDr. Erika Mechlová, CSc.* v příspěvku *Kompetence učitele fyziky a role* *doc. RNDr. Oldřicha Lepila, CSc.* vymezila obecně sedm základních kompetencí učitele fyziky, které pak na základě dlouholeté spolupráce aplikovala na osobnost jubilanta. Závěrečný příspěvek přednesl zástupce šéfredaktorky nakladatelství Prometheus *PaedDr. Bohuslav Rothanzl*, který charakterizoval spolupráci *doc. Lepila* s nakladatelstvím od jeho vzniku v roce 1993 v oblasti učebnicové tvorby, která se netýká jen přípravy učebnic fyziky a sbírek úloh, ale např. také recenzní činnosti. Druhou oblastí spolupráce je funkce vedoucího redaktora časopisu *Matematika–fyzika–informatika*, který *doc. Lepil* s podporou nakladatelství založil a vede ho až do současného 27. ročníku.

Lukáš Richterek